

ДРЖАВНА
РЕВИЗОРСКА
ИНСТИТУЦИЈА

**ПОСЛЕРЕВИЗИОНИ ИЗВЕШТАЈ О МЕРАМА ИСПРАВЉАЊА
Јавног комуналног предузећа „Чистоћа и зеленило“, Зрењанин
по ревизији сврсисходности пословања**

**„Ефикасност наплате потраживања у јавним предузећима која
пружају комуналне услуге корисницима“**

**Број: 400-882/2023-04/61
Београд, 5. април 2024. године**

Садржај

1	УВОД	5
2	НЕСВРСИСХОДНОСТИ И МЕРЕ ИСПРАВЉАЊА	6
	ПРИОРИТЕТ 1 – Несврсисходности које је могуће отклонити у року од 90 дана	6
2.1	Закључак 2. Јавна предузећа која пружају комуналне услуге корисницима предузимала су мере и активности у циљу наплате потраживања, али не све расположиве мере, не у истом обиму и не на систематичан начин, јер не располажу ажурним и потпуним евиденцијама о корисницима услуга нити су интерним актом уредила поступак наплате потраживања	6
2.1.1	Налаз 2.1. Јавна предузећа нису у потпуности и детаљно интерним актом уредила поступак наплате потраживања комуналних услуга.....	6
2.1.1.1	Опис несврсисходности	6
2.1.1.2	Исказане мере исправљања.....	6
2.1.1.3	Оцена мера исправљања.....	7
2.1.2	Налаз 2.3. Јавна предузећа која пружају комуналне услуге корисницима предузимала су мере и активности у циљу наплате потраживања, али не све расположиве мере, не у истом обиму и не на систематичан начин.	8
2.1.2.1	Опис несврсисходности	8
2.1.2.2	Исказане мере исправљања.....	8
2.1.2.3	Оцена мера исправљања.....	9
2.2	Закључак 3. Јавна предузећа контролне активности за унапређење наплате потраживања не спроводе у континуитету, систематично и ефикасно нити о томе извештавају на адекватан начин	10
2.2.1	Налаз 3.1. Јавна предузећа нису интерним актом уредила начин вршења контроле наплате комуналне услуга и извештавање о томе.....	10
2.2.1.1	Опис несврсисходности	10
2.2.1.2	Исказане мере исправљања.....	10
2.2.1.3	Оцена мера исправљања.....	11
	ПРИОРИТЕТ 2 – Несврсисходности које је могуће отклонити у року до годину дана	11
2.3	Закључак 1. Јавна предузећа својим активностима нису обезбедила тачне, потпуне и ажурне евиденције, нити потпуно и благовремено фактурисање услуга, што је умањило њихову ефикасност приликом утврђивања тачног стања потраживања по основу пружених комуналних услуга.	11
2.3.1	Налаз 1.2. Јавна предузећа не располажу тачним, потпуним и ажурним евиденцијама о потраживањима по основу пружених комуналних услуга	11
2.3.1.1	Опис несврсисходности	11
2.3.1.2	Исказане мере исправљања и њихово вредновање	12
2.4	Закључак 2. Јавна предузећа која пружају комуналне услуге корисницима предузимала су мере и активности у циљу наплате потраживања, али не све расположиве мере, не у истом обиму и не на систематичан начин, јер не располажу	

	ажурним и потпуним евиденцијама о корисницима услуга нити су интерним актом уредила поступак наплате потраживања.	13
2.4.1	Налаз 2.3. Јавна предузећа која пружају комуналне услуге корисницима предузимала су мере и активности у циљу наплате потраживања, али не све расположиве мере, не у истом обиму и не на систематичан начин.....	13
2.4.1.1	Опис несврсисходности	13
2.4.1.2	Исказане мере исправљања и њихово вредновање	14
2.5	Закључак 3. Јавна предузећа контролне активности за унапређење наплате потраживања не спроводе у континуитету, систематично и ефикасно нити о томе извештавају на адекватан начин.	15
2.5.1	Налаз 3.2. Јавна предузећа делимично прате ефикасност предузетих мера и активности у наплати потраживања и у одређеној мери анализирају исте, али то не раде у континуитету и систематично.	15
2.5.1.1	Опис несврсисходности	15
2.5.1.2	Исказане мере исправљања и њихово вредновање	15
3	МИШЉЕЊЕ О ИСКАЗАНИМ МЕРАМА ИСПРАВЉАЊА	16

1 УВОД

У Извештају о ревизији сврсисходности пословања на тему „Ефикасност наплате потраживања у јавним предузећима која пружају комуналне услуге корисницима“ број: 400-882/2023-04/47 од 11. децембра 2023. године, Државна ревизорска институција (у даљем тексту Институција) је донела закључке и налазе.

С обзиром на то да све откривене несврсисходности нису биле отклоњене у току ревизије, Институција је од субјекта ревизије захтевала достављање одазивног извештаја.

Јавно комунално предузеће „Чистоћа и зеленило“, Зрењанин је у остављеном року од 90 дана доставило Одазивни извештај, који је потписао и печатом оверило одговорно лице.

У Одазивном извештају су приказане мере исправљања утврђених несврсисходности. У послеревизионом поступку смо прегледали Одазивни извештај и оценили његову веродостојност и оценили да ли су мере исправљања задовољавајуће.

У овом извештају:

- приказујемо несврсисходности које су обелодањене у извештају о ревизији за које је захтевано предузимање мера исправљања,
- резимирамо предузете мере исправљања и
- дајемо мишљење о томе да ли су мере за исправљање стања, исказане у одазивном извештају, задовољавајуће.

2 НЕСВРСИСХОДНОСТИ И МЕРЕ ИСПРАВЉАЊА

ПРИОРИТЕТ 1 – Несврсисходности које је могуће отклонити у року од 90 дана

2.1 Закључак 2. Јавна предузећа која пружају комуналне услуге корисницима предузимала су мере и активности у циљу наплате потраживања, али не све расположиве мере, не у истом обиму и не на систематичан начин, јер не располажу ажурним и потпуним евиденцијама о корисницима услуга нити су интерним актом уредила поступак наплате потраживања

2.1.1 Налаз 2.1. Јавна предузећа нису у потпуности и детаљно интерним актом уредила поступак наплате потраживања комуналних услуга

2.1.1.1 Опис несврсисходности

Увођење интерних правила путем интерних аката је уређено Правилником о заједничким критеријумима и стандардима за успостављање, функционисање и извештавање о систему финансијског управљања и контроле у јавном сектору. Сва четири посматрана предузећа пописала су процесе и процедуре унутар предузећа (израдила мапу пословних процеса), између осталог, и процес/процесе наплате потраживања, донела процедуре за одређене сегменте (репрограми и слично), али нису до краја успоставила систем финансијског управљања и контроле, јер нису донела одговарајућа интерна акта (правилнике) која би омогућила примену тј. јасно и детаљно поступање у ситуацијама када поједини корисници не измирују редовно своје обавезе за комуналне услуге. Узрок оваквог поступања је пракса из ранијег периода да се послови обављају на устаљен начин, без јасне процедуре у области наплате потраживања која у знатној мери олакшава пословање и доприносе постизању бољих пословних резултата. Непостојање интерног акта који прописује јасно поступање у случају кашњења у наплати потраживања може да повећа ризик да потраживања услед застарелости постану ненаплатива сходно одредбама Закона о облигационим односима.

ЈКП Чистоћа и зеленило, Зрењанин дали смо препоруку да у потпуности уведу систем финансијског управљања и контроле доношењем интерног акта којим ће дефинисати поступак наплате дуга, нарочито након истека валуте за плаћање а који ће бити у сагласности са другим интерним актима предузећа (Налаз 2.1. Препорука број 7 - Приоритет 1).

2.1.1.2 Исказане мере исправљања

У одазивном извештају субјект ревизије је навео да је донет интерни акт - Правилник о наплати потраживања, усвојен од стране Надзорног одбора дана 04.03.2024. године, под бројем: 01-24/7-2, односно процедуре којим је уређена политика наплате потраживања од купаца. Правилник о наплати потраживања, односно сачињене процедуре дефинишу јасно и детаљно поступање у ситуацијама: који запослени, које мере предузимају и на који начин када поједини корисници комуналних услуга не измирују своје обавезе благовремено или их не измирују уопште за пружене комуналне услуге. У случају неблаговременог плаћања, Предузеће ће обрачунавати законску затезну камату.

Правилником о наплати потраживања прописани су услови за закључење Споразума о признању дуга и отплати на рате, односно прецизирани су услови коме, на који начин и на

који временски период се омогућава закључење Споразума, као једна од мера за побољшање наплате потраживања, као и начин вршења контроле наплате комуналне услуге и извештавање о томе, како би се правовремено обезбедиле адекватне информације на основу којих се могу доносити одлуке, како би се ненаплативост потраживања свела на најмању могућу меру. Када се исцрпе све расположиве мере наплате дуга односно када дуг од дужника није наплаћен једнократном уплатом дугованог износа након слања писмене опомене или одложеном отплатом дуга на рате, покреће се поступак извршења ради принудне наплате потраживања, подношењем предлога за извршење на основу веродостојне исправе јавном извршитељу односно подношењем одговарајуће тужбе надлежном суду. Предузеће ће у зависности од износа доспелог ненаплаћеног потраживања и других околности које се тичу конкретног корисника, на основу процене сваког појединачног случаја, уз поштовање начела ефикасности и економичности, донети одлуку којом ће утврдити динамику покретања извршног поступка ради принудне наплате доспелог ненаплаћеног потраживања, водећи рачуна о прописаним роковима застарелости потраживања.

Служба за наплату потраживања а у оквиру исте, шеф Службе за наплату потраживања, дужна је да тромесечно саставља писмене извештаје о предузетим мерама за наплату потраживања те да их по одобрењу и уз сагласност директора Финансијско-рачуноводственог сектора, доставља директору Предузећа, а по потреби и Надзорном одбору, као и да у сарадњи са шефом Правне службе остварује комуникацију са поступајућим јавним извршитељима, ангажованим адвокатима и судом, у циљу сачињавања извештаја о наплати потраживања.

Одредбе Правилника о наплати потраживања које се односе на исплату дуговања за пружене комуналне услуге изношења комуналног отпада, могу се применити и на дуговања за пружене услуге Предузећа из области комуналне делатности зоохигијене као и на дуговања која настану у промету роба и услуга које врши Предузеће, а које немају карактер комуналних услуга.

Саставни део Правилника о потраживању чине и Захтев за репрограм дуга, као и Споразум о признању дуга и отплати на рате за физичка и правна лица.

(Докази: Правилник о наплати потраживања број 01-125/1 од 29. 02.2024. године; Одлука о усвојеном Правилнику о наплати потраживања број 01-24/7-2 од 04.03.2024. године; Образац - Захтев за репрограм дуга; Образац - Споразум о признању дуга и отплати на рате за физичка лица; Образац - Споразум о признању дуга и отплати на рате за правна лица; Процес наплате потраживања; Процес признавања дуга; Процес покретања поступка извршења ради принудне наплате комуналних и других услуга; Процес вођења евиденције купаца и добављача.)

2.1.1.3 Оцена мера исправљања

Описану меру исправљања оцењујемо као задовољавајућу.

2.1.2 Налаз 2.3. Јавна предузећа која пружају комуналне услуге корисницима предузимала су мере и активности у циљу наплате потраживања, али не све расположиве мере, не у истом обиму и не на систематичан начин.

2.1.2.1 Опис несврсисходности

Законом о комуналним делатностима предвиђено је да се јавна предузећа која пружају комуналне услуге код којих се крајњи корисник може утврдити, превасходно финансирају из цена комуналних услуга тј. из наплате својих услуга. Самим тим, неопходно је да јавна предузећа предузму све доступне мере и активности за наплату комуналних услуга. Процедура намирења новчаних потраживања насталих из комуналних делатности путем принудне наплате прописана је Законом о извршењу и обезбеђењу. Иако су јавна предузећа која пружају комуналне услуге корисницима предузимала мере и активности у циљу наплате потраживања, иста нису примењивала све расположиве мере, нити су мере и активности предузимале у истом обиму и систематично. Постоји више узрока оваквог понашања јавних предузећа: недостатак интерног акта и јасно успостављених процедура, неажурне базе података о корисницима комуналних услуга, програмска решења која не пружају адекватне информације у правом тренутку, недостатак финансијских средстава за покретање поступака принудне наплате уз велики број корисника услуга који номинално имају мале износе потраживања. Последица оваквог поступања у дужем временском периоду су значајни износи потраживања у пословним књигама предузећа која су тешко наплатива.

ЈКП Чистоћа и зеленило, Зрењанин, препоручили смо да:

- (1) приликом слања опомена исте шаљу дужницима на укупан износ дуга без обзира на то из ког периода исти потиче (Налаз 2.3. Препорука број 11 – Приоритет 1)*
- (2) донесу Одлуку којом би прописали услове за закључивање Споразума за измирење дугова на рате (Налаз 2.3. Препорука број 12 – Приоритет 1)*

2.1.2.2 Исказане мере исправљања

(1) У вези са препоруком да приликом слања опомена исте шаљу дужницима на укупан износ дуга без обзира на то из ког периода исти потиче, субјект ревизије је у Одазивном извештају навео да је у циљу реализације ове препоруке, послао опомене на укупно стање обавеза корисника односно на укупан износ дуга без обзира на период из ког потиче, како би се избегло довођење у заблуду корисника у погледу висине дуговања за комуналне услуге код оних корисника код којих су дуговања већа од 12 месеци.

(Докази: Опомене за пет корисника услуга: 1) ид корисника 884: Опомена на дан 26.10.2023. године и аналитичка картица за тај период, 2) ид корисника 17183: Опомена на дан 26.10.2023. године и аналитичка картица за тај период, 3) ид корисника 74151: Опомена на дан 26.10.2023. године и аналитичка картица за тај период, 4) ид корисника 71793: Опомена на дан 26.10.2023. године и аналитичка картица за тај период, 5) ид корисника 841: Опомена на дан 26.10.2023. године и аналитичка картица за тај период.)

(2) У вези са препоруком да донесу Одлуку којом би прописали услове за закључивање Споразума за измирење дугова на рате, субјект ревизије је у Одазивном извештају навео следеће:

Правилником о наплати потраживања прописани су услови за закључење Споразума о признању дуга и отплати на рате, односно прецизирани су услови коме, на који начин и на који временски период се омогућава закључење Споразума, као једна од мера за побољшање наплате потраживања. Дужник има могућност да, на захтев, доспела дуговања исплати на више рата. У том случају, дужник потписује Споразум о признању дуга и отплати на рате. Захтев и текст Споразума чине саставни део Правилника. Репрограму дуга могу да приступе корисници комуналних услуга који имају заостали дуг за извршене услуге Предузећа. Репрограм дуга одобрава се на највише 18 месечних рата, у зависности од висине дуговања. Споразумом којим дужник признаје основ и висину укупног дуга у сваком конкретном случају одређује се висина месечне рате: (1) до 20.000 динара, одобрава се исплата на највише 4 месечне рате; (2) од 20.000 до 50.000 динара одобрава се исплата на највише 8 месечних рата; (3) од 50.000 до 100.000 динара одобрава се исплата на највише 12 месечних рата (4) преко 100.000 динара одобрава се исплата на највише 18 месечних рата. У току отплате дуговања које је предмет закљученог Споразума, корисник је дужан да уредно измирује текуће месечне обавезе за пружене комуналне услуге. Уколико корисник не измири узастопно две рате утврђене Споразумом, сматраће се да је исти раскинут. У том случају, Предузеће је овлашћено да задржи све што је примило, све рате доспевају аутоматски на наплату а Предузеће без икаквог даљег обавештавања, упозорења или сагласности корисника, има право да за преостали ненаплаћени износ дуга покрене поступак принудне наплате потраживања, предлогом за извршење јавном извршитељу или тужбом суду. Служба за наплату потраживања прати поступање дужника по потписаним Споразумима о признању дуга и отплати на рате и има овлашћење да телефонски контактира исте те да их упозорава на обавезу редовне исплате рата, уколико Предузеће у информационом систему има на законит начин евидентиран број телефона дужника. Након истека периода на који је Споразум закључен, корисник може поднети захтев за умањење камате обрачунате у току трајања Споразума. Захтев корисник може поднети искључиво уколико је свака појединачна месечна рата по закљученом Споразуму и текућа месечна обавеза измирена у уговореном року, односно у року назначеном на рачуну. Уколико је корисник закаснио са отплатом најмање једне месечне рате или текуће месечне обавезе, не може поднети захтев и остварити право на умањење камате обрачунате у току трајања Споразума. Предузеће неће репрограмирати дуг који је већ једном био предмет репрограма. Уколико се са захтевом за репрограм обрати корисник који је у последње 2 године имао закључен Споразум који није испоштовао и који је као такав аутоматски раскинут, такав захтев корисника ће бити одбијен.

(Докази: Правилник о наплати потраживања број 01-125/1 од 29.02.2024. године, од члана 9. до члана 16; Одлука о усвојеном Правилнику о наплати потраживања, број 01-24/7-2 од 04.03.2024. године; Образац - Захтев за репрограм дуга, Образац - Споразум о признању дуга и отплати на рате за физичка лица; Образац - Споразум о признању дуга и отплати на рате за правна лица; Процес признавања дуга)

2.1.2.3 Оцена мера исправљања

Описане мере исправљања оцењујемо као задовољавајуће.

2.2 Закључак 3. Јавна предузећа контролне активности за унапређење наплате потраживања не спроводе у континуитету, систематично и ефикасно нити о томе извештавају на адекватан начин

2.2.1 Налаз 3.1. Јавна предузећа нису интерним актом уредила начин вршења контроле наплате комуналне услуге и извештавање о томе

2.2.1.1 Опис несврсисходности

Контролне активности су писане политике и процедуре и њихова примена, а успостављају се ради пружања разумног уверавања да су ризици који утичу на постизање циљева ограничени на прихватљив ниво. Предуслов за примену контролних активности од стране јавног предузећа у вези са наплатом потраживања је прописивање начина вршења контроле и извештавања о томе, доношењем интерних аката. Јавна предузећа нису донела интерна акта, односно процедуре којима би прописала начин вршења контроле наплате комуналне услуге и извештавање о томе. Узрок оваквог поступања можемо наћи у пракси из ранијег периода да се послови обављају на устаљен начин без писане процедуре. Ризик оваквог поступања је непредузимање одговарајућих мера и активности на време.

ЈКП Чистоћа и зеленило, Зрењанин препоручили смо да уведу систем финансијског управљања и контроле доношењем интерног акта којим ће дефинисати начин вршења контроле наплате комуналне услуге, као и извештавање о томе (Налаз 3.1. Препорука број 16 – Приоритет 1).

2.2.1.2 Исказане мере исправљања

У одазивном извештају субјект ревизије је навео: Правилником о наплати потраживања прописан је и начин вршења контроле наплате комуналне услуге и извештавање о томе, како би се правовремено обезбедиле адекватне информације на основу којих се могу доносити одлуке, како би се ненаплативост потраживања свела на најмању могућу меру.

Служба за наплату потраживања а у оквиру исте, шеф Службе за наплату потраживања, дужна је да тромесечно саставља писмене извештаје о предузетим мерама за наплату потраживања те да их по одобрењу и уз сагласност директора Финансијско-рачуноводственог сектора, доставља директору Предузећа, а по потреби и Надзорном одбору, као и да у сарадњи са шефом Правне службе остварује комуникацију са поступајућим јавним извршитељима, ангажованим адвокатима и судом, у циљу сачињавања извештаја о наплати потраживања.

Тромесечно извештавање о наплати потраживања мора садржавати табеларни приказ свих дужника с наводом о износу дуговања, чињеници утужења или постигнутом Споразуму ради исплате дуга на рате. Дужници у таквом приказу морају бити разврстани у 7 (седам) група дужника по критеријуму доспелости дуговања и то: до 15 дана, од 15 - 30 дана, од 30 - 60 дана, од 60 - 90 дана, од 90 - 180 дана, од 180 - 360 дана, те преко 360 дана.

Контрола уплате на основу Споразума о признању дуга и отплати на рате врши се на сваких месец дана.

Служба за наплату потраживања као и Правна служба, имају овлашћење и дужност да континуирано предлажу мере ради побољшања наплате потраживања, измене и допуне овог Правилника те мере унапређења и корекције процедура по којима се поступа у овој области рада Предузећа, као и да прате сву законску и подзаконску регулативу која уређује материју наплате потраживања те у складу с тим и права потрошача, корисника услуга Предузећа.

(Докази: Правилник о наплати потраживања број 01-125/1 од 29.02.2024. године; Одлука о усвојеном Правилнику о наплати потраживања, број 01-24/7-2 од 04.03.2024. године; Захтев за репрограм дуга; Споразум о признању дуга и отплати на рате за физичка лица; Споразум о признању дуга и отплати на рате за правна лица)

2.2.1.3 Оцена мера исправљања

Описану меру исправљања оцењујемо као задовољавајућу.

ПРИОРИТЕТ 2 – Несврсисходности које је могуће отклонити у року до годину дана

2.3 Закључак 1. Јавна предузећа својим активностима нису обезбедила тачне, потпуне и ажурне евиденције, нити потпуно и благовремено фактурисање услуга, што је умањило њихову ефикасност приликом утврђивања тачног стања потраживања по основу пружених комуналних услуга.

2.3.1 Налаз 1.2. Јавна предузећа не располажу тачним, потпуним и ажурним евиденцијама о потраживањима по основу пружених комуналних услуга

2.3.1.1 Опис несврсисходности

Законом о рачуноводству прописано је вођење помоћних књига, између осталог, и за потраживања као и усклађивање промета и стања помоћних књига са главном књигом. Помоћна књига потраживања треба да омогући утврђивање тачног и ажурног стања и старосну структуру потраживања од купаца (физичких и правних лица), односно да омогући пренос почетног стања аналитички по рачунима и повезивања појединачних ставки задужења са њиховим уплатама, како би се утврдило која потраживања нису наплаћена и из ког периода датирају.

Поред тога, из евиденција потраживања (нарочито физичких лица) није могуће утврдити поуздану старосну структуру у току године у циљу континуираног праћења наплате потраживања, већ се старосна структура потраживања утврђује само на крају обрачунског периода да би се у складу са рачуноводственим политикама урадила исправка потраживања/индиректан отпис и тај преглед углавном дају програмери. Све ово указује на то да евиденције потраживања јавних предузећа за пружене комуналне услуге нису тачне, потпуне и ажурне.

Узроци оваквог стања евиденција потраживања у јавним предузећима која пружају комуналне услуге, поред програмских решења којима предузећа располажу, у већој мери се могу наћи у пракси из ранијих година, недовољној хоризонталној и вертикалној повезаности запослених унутар предузећа и ван њега, односно у одсуству интерних контрола у циљу континуираног праћења и ажурирања (сравњења) потраживања од купаца.

Последица неажурних евиденција о потраживањима од купаца су рекламације на висину дуга, непокретање поступака извршења на време, отписивање потраживања због застарелости или ненаплативости. Поред тога, постоји и ризик да предузећа нису реално утврдила потраживања са аспекта признавања и вредновања у финансијским извештајима.

ЈКП Чистоћа и зеленило, Зрењанин препоручили смо да:

(1) унапреде интерне контроле и предузму активности како би евиденције о потраживањима по основу пружених комуналних услуга биле потпуне, ажурне и тачне, а све у циљу ефикасније наплате потраживања (Налаз 1.2. Препорука број 5 – Приоритет 2) и

(2) директан отпис потраживања врше на основу Одлуке Надзорног одбора у складу су Правилницима о рачуноводству и рачуноводственим политикама (Налаз 1.2. Препорука број 6 – Приоритет 2).

2.3.1.2 Исказане мере исправљања и њихово вредновање

(1) У вези са препоруком да унапреде интерне контроле и предузму активности како би евиденције о потраживањима по основу пружених комуналних услуга биле потпуне, ажурне и тачне, а све у циљу ефикасније наплате потраживања субјект ревизије је у одазивном извештају навео: аналитичка евиденција потраживања се води у два програма, за физичка лица и правне субјекте. Софтвер у оквиру којег се води аналитичка евиденција за физичка лица за услуге одношења смећа не даје могућност повлачења извештаја који се односе на старосну структуру потраживања (до 60 дана, од 61 до 180 дана, од 181 до годину дана, од једне до две године, од две до три године и преко три године). Предузеће планира да изврши имплементацију матичне базе података физичких лица у постојећи информациони апликативни систем Пулс, јер постојећи информациони систем за физичка лица не омогућава повлачење горе поменутих извештаја а све у циљу праћења доспелих потраживања по рачности, што се примењује у пракси код правних лица у току пословне године а у сврху праћења наплате потраживања. (Доказ: Акциони план)

(2) У вези са препоруком да директан отпис потраживања врше на основу Одлуке Надзорног одбора у складу су Правилницима о рачуноводству и рачуноводственим политикама субјект ревизије је у одазивном извештају навео: Надзорни одбор Предузећа ја на седници одржаној 22.12.2023. године дао сагласност на Предлог одлуке о директном отпису потраживања за 18 правних лица у укупном износу од 29.484,68 динара. Поменута правна лица су брисани из АПР-а, трошкови утужења појединачног дужника већа су од укупног износа потраживања од тог дужника. Такође истим предлогом обухваћен је и медијацијски споразум закључен са корисником – физичко лице у коме се налаже искњижење износа од 28.237,00 динара за услугу изношења и депоновања смећа у циљу избегавања трошкова парничног поступка и извршног поступка решавања спорног односа мирним путем. Укупан износ дуга на дан закључења Медијацијског споразума износио је 53.449,00 динара у коме се дужник обавезао да ЈКП „Чистоћа и зеленило“ Зрењанин на име дуга за извршену услугу у периоду од априла месеца 2020. године до априла месеца 2023. године, исплати новчани износ од 24.409,00 динара у 3 рате на благајни предузећа. Предузеће је извршило сторнирање износа од 28.237,00 динара тек након исплате горе поменуте обавезе и уз услов да редовно настави да плаћа доспеле рачуне, почев од маја месеца 2023. године што није био предмет медијацијског споразума, односно износ од 803,00 динара. Ради отклањања несврсисходности или смањења ризика од појављивања несврсисходности у будућем пословању, Предузеће ће директан отпис потраживања, уз судске пресуде тј. документоване разлоге отписа, извршити на основу Одлуке Надзорног одбора а све у складу са Правилником о рачуноводству и рачуноводственим политикама.

(Докази: Акциони план; Одлука Надзорног одбора предузећа број 01-18/36-3 од дана 22.12.2023. године; Предлог одлуке о отпису потраживања број 01-749/1 од 21.12.2023. године; Аналитичка картица главне књиге за период 1.1.2023. до 31.12.2023. године за конто 204901- Исправка вредности потраживања од купаца у земљи правна лица; Медијацијски споразум)

Након истека рокова по датим приоритетима и достављања доказа оценићемо да ли су несврсисходности отклоњене. Отклањање утврђене несврсисходности је у току. Вредновање је извршено имајући у виду приоритет дате препоруке, односно период у коме је објективно могуће предузети мере исправљања.

2.4 Закључак 2. Јавна предузећа која пружају комуналне услуге корисницима предузимала су мере и активности у циљу наплате потраживања, али не све расположиве мере, не у истом обиму и не на систематичан начин, јер не располажу ажурним и потпуним евиденцијама о корисницима услуга нити су интерним актом уредила поступак наплате потраживања.

2.4.1 Налаз 2.3. Јавна предузећа која пружају комуналне услуге корисницима предузимала су мере и активности у циљу наплате потраживања, али не све расположиве мере, не у истом обиму и не на систематичан начин

2.4.1.1 Опис несврсисходности

Законом о комуналним делатностима предвиђено је да се јавна предузећа која пружају комуналне услуге код којих се крајњи корисник може утврдити, превасходно финансирају из цена комуналних услуга тј. из наплате својих услуга. Самим тим, неопходно је да јавна предузећа предузму све доступне мере и активности за наплату комуналних услуга. Процедура намирења новчаних потраживања насталих из комуналних делатности путем принудне наплате прописана је Законом о извршењу и обезбеђењу. Иако су јавна предузећа која пружају комуналне услуге корисницима предузимала мере и активности у циљу наплате потраживања, иста нису примењивала све расположиве мере, нити су мере и активности предузимале у истом обиму и систематично. Постоји више узрока оваквог понашања јавних предузећа: недостатак интерног акта и јасно успостављених процедура, неажурне базе података о корисницима комуналних услуга, програмска решења која не пружају адекватне информације у правом тренутку, недостатак финансијских средстава за покретање поступака принудне наплате уз велики број корисника услуга који номинално имају мале износе потраживања. Последица оваквог поступања у дужем временском периоду су значајни износи потраживања у пословним књигама предузећа која су тешко наплатива.

ЈКП „Чистоћа и зеленило“, Зрењанин препоручили смо да:

(1) на потраживања од купаца, која нису плаћена благовремено, обрачунава законску затезну камату у складу са прописима (Налаз 2.3. Препорука број 9 - Приоритет 2)

(2) опомене за плаћање доспелог, а ненаплаћеног дуга достављају редовно и свим корисницима у циљу благовремене наплате потраживања (Налаз 2.3. Препорука број 10 – Приоритет 2);

(3) поступак принудне наплате спроводе благовремено у мери у којој им финансијске могућности дозвољавају у циљу наплате потраживања пре наступања околности од утицаја на застарелост потраживања (Налаз 2.3. Препорука број 14 – Приоритет 2).

2.4.1.2 Исказане мере исправљања и њихово вредновање

(1) У вези са препоруком да на потраживања од купаца, која нису плаћена благовремено, обрачунава законску затезну камату у складу са прописима, субјект ревизије је навео да је одредбом члана 4. Правилника о наплати потраживања предвиђен обрачун камата за неблаговремена плаћања.

С обзиром на то да Предузеће планира да изврши имплементацију матичне базе података физичких лица у информациони апликативни систем Пулс, из разлога јер информациони систем за физичка лица не омогућава и обрачун законске затезне камате, прва активност коју ће Предузеће предузети у случају кашњења у наплати пружених комуналних услуга је обрачун законске затезне камате, што представља законску обавезу на основу Закона о облигационим односима. Камата ће се обрачунавати на износ дуга до дана исплате по стопи утврђеној Законом о затезној камати. Обрачунавањем законске затезне камате Предузеће ће стицати приходе који му по Закону припадају, док они корисници који не плаћају комуналне услуге благовремено, на овај начин ће сносити последице јер неиспуњавају своје обавезе према ЈКП „Чистоћа и зеленило“ Зрењанин на време, а редовно добијају комуналну услугу. Након дораде апликативног софтверског система Пулс Предузеће ће приступити обрачуну законске затезне камате за правна лица.

(Докази: Правилника о наплати потраживања број 1-136/1 од дана 8.3.2024. године; Акциони план)

(2) У вези са препоруком да опомене за плаћање доспелог, а ненаплаћеног дуга достављају редовно и свим корисницима у циљу благовремене наплате потраживања субјект ревизије је навео да ће у будућем периоду опомене за плаћање доспелог, а не наплаћеног дуга достављати свим корисницима – правним лицима (наведено се по препоруци не односи на физичка лица јер се опомене шаљу свим корисницима) који имају дуговања изузев последњег рачуна који је још увек у валути, односно ова мера ће се применити у потпуности на ефикасан начин. *(Доказ: Акциони план)*

(3) У вези са препоруком да поступак принудне наплате спроводе благовремено у мери у којој им финансијске могућности дозвољавају у циљу наплате потраживања пре наступања околности од утицаја на застарелост потраживања субјект ревизије је навео: у фебруару месецу 2023. године за 54 корисника комуналне услуге изношење и депоновање смећа (физичка лица) покренут је извршни поступак ради принудне наплате доспелог ненаплаћеног потраживања а у складу са финансијским могућностима предузећа. Извршним поступком ради принудне наплате обухваћен је износ потраживања од 4.312.473,00 динара. По том основу на дан 06.03.2024. године наплаћено је 1.323.395,27 динара. Укупни трошкови извршног поступка ради принудне наплате на дан 06.03.2024. године износе 739.488,53 динара од чега је наплаћено 332.030,12 динара. Приговор је уложило 10 корисника. Предузеће ће у зависности од износа доспелог ненаплаћеног потраживања и других околности које се тичу конкретног корисника, на основу процене сваког појединачног случаја, уз поштовање начела ефикасности и економичности, донети одлуку којом ће утврдити динамику покретања извршног поступка ради принудне наплате доспелог ненаплаћеног потраживања, водећи рачуна о прописаним роковима застарелости потраживања. *(Докази: Акциони план; Предлог за извршење на основу веродостајне исправе, Извод из пословних књига повериоца и Решење јавног извршитеља за следеће кориснике: ид 10659, ид 11094, ид 17181 и ид 20750.)*

Након истека рокова по датим приоритетима и достављања доказа оценићемо да ли су несврсисходности отклоњене. Отклањање утврђене несврсисходности је у току. Вредновање је извршено имајући у виду приоритет дате препоруке, односно период у коме је објективно могуће предузети мере исправљања.

2.5 Закључак 3. Јавна предузећа контролне активности за унапређење наплате потраживања не спроводе у континуитету, систематично и ефикасно нити о томе извештавају на адекватан начин.

2.5.1 Налаз 3.2. Јавна предузећа делимично прате ефикасност предузетих мера и активности у наплати потраживања и у одређеној мери анализирају исте, али то не раде у континуитету и систематично.

2.5.1.1 Опис несврсисходности

Успостављање контролних активности је неопходно како би се утврдило да ли се предузете активности и мере реализују и остварују ефекат – наплату потраживања. Активности праћења и анализирања ефикасности предузетих мера нису предвиђене одговарајућим интерним актом, али су садржане у Правилницима о систематизацији, у оквиру описа радних места запослених. Иако посматрана јавна предузећа делимично прате ефикасност предузетих мера и активности у наплати потраживања и у одређеној мери анализирају исте, то не раде у континуитету и систематично. Узроци оваквог стања су у програмским решењима која се или не користе или не пружају све потребне могућности, у недостатку интерних процедура, као и у недовољној хоризонталној и вертикалној повезаности запослених. Ризик несистематичног приступа у праћењу предузетих мера је неефикасна наплата потраживања.

ЈКП „Чистоћа и зеленило“, Зрењанин препоручили смо да у континуитету и систематично прате и анализирају предузете мере и у складу са тим предузимају даље активности у циљу ефикасније наплате (Налаз 3.2. Препорука број 17 – Приоритет 2);

2.5.1.2 Исказане мере исправљања и њихово вредновање

У одазивном извештају субјект ревизије је навео да иако су предузете одговарајуће активности за наплату потраживања (послате опомене, закључени Уговори о репрограму, послати предлози за извршење ..) неопходно је праћење да ли се исти реализују и остварују ефекат наплате потраживања. Предузеће планира да искористи могућност да кроз програм/информациони систем евидентира кориснике са којима је договорено плаћање на рате, што ће олакшати праћење ових корисника и анализирање ефеката наплате. *(Доказ: Акциони план)*

Након истека рокова по датим приоритетима и достављања доказа оценићемо да ли су несврсисходности отклоњене. Отклањање утврђене несврсисходности је у току. Вредновање је извршено имајући у виду приоритет дате препоруке, односно период у коме је објективно могуће предузети мере исправљања.

3 МИШЉЕЊЕ О ИСКАЗАНИМ МЕРАМА ИСПРАВЉАЊА

Прегледали смо Одазивни извештај, који је поднело ЈКП „Чистоћа и зеленило“, Зрењанин. Оценили смо да је одазивни извештај, који је потписало и печатом оверило одговорно лице ЈКП „Чистоћа и зеленило“, Зрењанин веродостојан.

Вредновање мера исправљања смо оценили на основу њиховог описа и достављене документације (доказа за отклоњене несврсисходности првог приоритета и акта субјекта ревизије којим су планиране активности на отклањању откривених несврсисходности). Сматрамо да смо добили довољне и одговарајуће доказе да можемо изрећи мишљење да ли су мере исправљања задовољавајуће.

Оцењујемо, да су мере исправљања, описане у Одазивном извештају које је поднео субјект ревизије, ЈКП „Чистоћа и зеленило“, Зрењанин задовољавајуће.

Напомена:

У складу са одредбама члана 37. Закона о Државној ревизорској институцији, а након истека рокова исказаних у одазивном извештају, потребно је да обавештавате Државну ревизорску институцију о предузетим мерама и активностима о отклањању откривених несврсисходности према роковима из одазивног извештаја и доставите одговарајуће доказе.

По истеку три године Државна ревизорска институција ће утврђивати ефекте остварене након спровођења препорука и отклањања откривених несврсисходности.

У ове ефекте укључиће се и ефекти које будете ви исказали предузетим мерама и активностима из одазивног извештаја.

Генерални државни ревизор

Др Душко Пејовић
Државна ревизорска институција
Макензијева 41
11000 Београд, Србија
5. април 2024. године